

51 *Valtuutettu Lilli Autti:*

Pitkäaikaishoitoon jonottavien vanhusten kiireellisyysluokitus

”Sosiaalitieto lehden 9/2010 artikkelissa: Ovatko vanhusten palvelut lainsäädännön ulkopuolella? THL:n lakimies Marja Pajukoski korostaa, että jo nykyisen lainsäädännön pohjalta vanhuksilla on oikeus tarvitsemiinsa palveluihin. Hänen mukaansa perustuslain 19 §:n 1 momentin mukaan julkisella vallalla on velvoite järjestää välttämätön toimeentulo ja huolenpito silloin kun henkilö ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa. Säännöksen perusteella syntyy subjektiivinen oikeus, joka ei edellytä että asiasta säädetään tavallisella lailla.

Artikkelissa todetaan edelleen, että perustuslain 19 § 1 momentin valossa tuntuu oudolta esimerkiksi suuren eteläsuomalaisen kaupungin asiakkaiden luokittelukriteerit, joiden mukaan 1-kiireellisyysryhmään kuuluvat yksinasuvat dementoituneet, joiden kohdalla toteutuu jokin tai joidakin seuraavista asioista: kodin ulkopuolelle eksyminen, toistuva eritteillä sotkeminen, se ettei nesteen- tai ravinnonsaantia pystytä turvaamaan tai jokin muu selkeä vaaratilanne, kuten tulipaloriski, jota ei voida poistaa. Tähän ryhmään kuuluvat myös uupuvan omaishoitajan hoidettavat, joilla on lisäksi maksimaaliset kotihoidon avut ja muut tukitoimet kokeiltuna/käytössä, eikä niillä voida hoitajan jaksamista enää tukea sekä sellaiset jonottajat, jotka jatkuvasti valvovat öisin ja valvottavat hoitajaansa ja ovat aggressiivisia hoitajaansa kohtaan. Tavoitteena on, että nämä asiakkaat saavat palveluita kuukauden kuluessa.

Artikkelin mukaan perustuslain turvaama subjektiivinen oikeus välttämättömään hoivaan ja huolenpitoon on kuitenkin syntynyt jo paljon aiemmin. Kirrellisyyskriteerit ovat kirjoittajan mukaan niin tiukat, että odottaminen voi vaarantaa perustuslailla turvatun oikeuden elämään.

Koska artikkelissa esille tuodut luokittelukriteerit vastaavat Helsingin kaupungin sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen SAS-sijoitustoiminnan ohjetta 3.12.2008, joka on edelleen voimassa, kysyn mihin toimenpiteisiin kaupungin johto aikoo ryhtyä kyseisessä artikkelissa esille nostettujen perustuslaillisten oikeuksien turvaamiseksi pitkäaikaishoitoon jonottavien vanhusten kohdalla.” (Stj)

VASTAUS VT LILLI AUTIN KYSYMYKSEEN NRO 51/2010

Vastauksena esitettyyn kysymykseen sosiaali- ja terveystointa johtava apulaiskaupunginjohtaja toimittaa jäljennöksen sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen yhteisestä lausunnosta.

14.10.2010

Sosiaali- ja terveystointa johtava
apulaiskaupunginjohtaja
Paula Kokkonen
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

VASTAUS VALTUUTETTU AUTIN KYSYMYKSEEN KOTONA ASUVIEN
PITKÄAIKAISHOITON JONOTTAVIEN VANHUSTEN KIIREELLI-
SYYSLUOKITUKSESTA

Terke 2010-2535
Sosv 10-852/374

Helsingin SAS -toiminnan (selvitys, arviointi, sijoitus) tavoitteena on, että silloin kun kotihoidon turvin kotona asuminen ei ole enää mahdollista, vanhus voisi saada ympärivuorokautisen hoitopaikan suoraan kotoa ilman sairaalajaksoa. SAS-toiminnassa halutaan välttää tilanteita, jolloin muistisairas vanhus päätyisi kaupunginsairaalan vuodeosastolle jonottamaan tarvitsemaansa hoitopaikkaa. Muistisairas ihminen sietää huonosti paikanvaihdoksia ja sairaalahoitoon joutuminen voi aiheuttaa hänelle lisääntyvää sekavuutta ja muita haittoja. Lisäksi epätarkoituksemukaisesti sairaalahoitoon päätyminen ruuhkauttaa sairaalaa.

Helsingissä ympärivuorokautiseen hoitoon ja hoivaan siirtyy iäkkäitä sekä suoraan sairaalasta että kotihoidosta. Kotona odottavien tilanteen parantamiseksi Helsingissä luotiin vuonna 2008 kotona paikkaa odottavien sijoittamiselle kiireellisyyskriteerit ja määriteltiin jonotuksen tavoiteaika. Kriteerejä tarkastellaan aina yksilöllisesti jokaisen vanhuksen tilanteen mukaan. Vuonna 2009 sosiaaliviraston ympärivuorokautisen hoidon paikoista 208 eli 15 % annettiin kotoa suoraan siirtyville. Lähes 80 % kotona paikkaa odottavista on myös siirtynyt ympärivuorokautiseen hoitopaikkaan suoraan kotoa ja valtaosa on saanut hoitopaikan tavoiteajassa.

Mikäli vanhus ei voi odottaa ympärivuorokautista hoitopaikkaa kotihoidon ja/tai omaishoidon turvin kotioloissa, hänelle järjestetään väliaikainen hoitopaikka odotusajaksi ensisijaisesti vanhustenkeskusten lyhytaikaishoitopaikkojen tai kriisipaikkojen turvin. Vanhukselle turvataan aina hänen tarvitsemansa huolenpito ja turva.

Matti Toivola
toimitusjohtaja

Helinä Hulkkonen
vs. sosiaalijohtaja